

Iwona Hintz

Kronika Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku z siedzibą w Sopocie za rok 2015

We wszystkich parafiach, diecezjach i innych jednostkach Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce rok 2015 obchodzony był jako Rok Kultury Ewangelickiej. Jednakże w szerszym kontekście ogólnoewangelickim rok ten był przeżywany jako Rok Jana Husa, w związku z obchodami 600. rocznicy męczeńskiej śmierci czeskiego prekursora Reformacji. Nasza społeczność parafialna i diecezjalna w sposób szczególny swoją refleksję skoncentrowała właśnie na wczytaniu się w dzieło i orędzie Jana Husa. Zaowocowało to całym szeregiem dyskusji, prelekcji, wykładów oraz wystaw poświęconych życiu i dziełu czeskiego Reformatora.

W naszej codziennej pracy młodzieżowej i w tematyce godzin biblijnych staraliśmy się jednak odnieść także do tematyki kultury ewangelickiej, a zwłaszcza do jej współczesnych manifestacji. Również w naszej codziennej pracy parafialnej, zwłaszcza w kazaniach głoszonych podczas nabożeństw niedzielnych i tygodniowych, próbowaliśmy odpowiedzieć na pytanie: w jaki sposób w ogóle możliwa jest kultura chrześcijańska, a tym bardziej jej specyficzna postać – kultura ewangelicka.

Biblijne hasło Roku Pańskiego 2015, które każdego dnia dawało ewangelikom w Polsce, jak też na całym świecie, nowe impulsy do przemyśleń i do działania, pochodziło z Listu św. Pawła do Rzymian: *Przyjmujcie jedni drugich, jak i Chrystus przyjął nas, ku chwale Boga* (Rz 15,7). Ta myśl, sparafrazowana do motywu: *Przyjmięci przez Chrystusa*, wskazywała nam – jego wyznawcom, że On jest blisko nas, przyjmuje nas takich, jakimi jesteśmy, co daje nam wielką nadzieję i sprawia, że możemy każdego dnia ufać Bogu, i mieć pewność, że on nas nie opuści. Drugi człon myśli Apostoła Narodów podkreśla, że będąc

przyjętymi, jesteśmy również zobowiązani do akceptacji innych, do przyjmowania tych, którzy są nam powierzeni.

Owo moralne roszczenie Chrystusa względem jego wyznawców rozciąga się na wszelkie obszary ludzkiego życia. My, jako ewangelicy, podkreślamy znaczenie codziennego etosu w naszym życiu. Otwartość na innego, przyjmowanie drugiego wraz z całym jego bagażem doświadczeń i lęków – to jednak wcale nie takie łatwe wyzwanie. By sprostać tym Bożym zadaniom, potrzeba nam nie tylko empatii, ale nade wszystko ciągłego obcowania z Jego Słowem.

Formą takiego spotkania ze Stwórcą, z żywym Słowem, są przede wszystkim niedzielne oraz tygodniowe nabożeństwa, które gromadzą członków naszych parafii, wiernych, jak też sympatyków Kościoła właśnie wokół Bożego Słowa. Sopocki Kościół Zbawiciela, jedyna ewangelicka świątynia w Trójmieście, zaprasza w każdą niedzielę na nabożeństwa spowiednio-komunijne. Nabożeństwa tygodniowe, które odbywają się w kaplicy na plebanii, są nabożeństwami Słowa Bożego, mają charakter refleksyjny i medytacyjny. Nabożeństwo to centrum parafialnego życia; podstawowa, ale nie jedyna jego forma.

W tygodniu na terenie plebanii w Sopocie mają miejsce różne formy aktywności parafialnej, w tym studia biblijne, spotkania z osobami zainteresowanymi ewangelicyzmem, zebrania Koła Pań Seniorek oraz odrębnie Koła Pań, co tydzień odbywają się próby chóru parafialnego. Odbywają się również wykłady popularnonaukowe, przygotowywane wspólnie przez Parafię oraz Gdański Oddział Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego. Charakteryzują się one wysokim poziomem merytorycznym i cieszą się dużym zainteresowaniem parafian, jak też osób spoza Parafii. Nową formą pracy parafialnej są spotkania dla młodzieży pracującej oraz studiującej. Mamy nadzieję, że wpiszą się one na stałe do naszego parafialnego kalendarza i pozwolą na integrację młodszego pokolenia naszych współwyznawców.

Od roku 1990, czyli od wprowadzenia w życie tzw. Instrukcji wprowadzającej lekcje religii do szkół publicznych, działa przy Parafii Międzyszkolny Punkt Katechetyczny, w ramach którego odbywają się cotygodniowe lekcje religii w kilku grupach wiekowych oraz spotkania młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Funkcję katechety i nauczyciela lekcji religii pełni wikariusz, ks. Marcin Rayss.

Od wielu lat bardzo ważnym elementem parafialnego życia jest Parafialna Komisja Diakonijna, której przewodniczy członek Rady Parafialnej, p. Artur Pawłowski, a funkcję sekretarza i skarbnika Komisji pełni p. Iwona Hintz. Komisja Diakonijna prowadzi rozmaite formy działań pomocowym, w tym fundusz lekowy. Stara się również dotrzeć do osób najbardziej potrzebujących. Ważną formą działalności Komisji Diakonijnej są odwiedziny domowe.

Istotną rolę w spełnianiu również wizyty duszpasterskie u osób mieszkających w domach opieki, przebywających czasowo w szpitalach czy hospicjach. Parafia wspiera również finansowo osoby będące w trudnej sytuacji życiowej. W ostatnich miesiącach przeprowadzona została zbiórka darów i środków finansowych dla rodziny doświadczonej utratą całego mienia w wyniku pożaru. Na nasz apel zareagowało wielu parafian, składając dary i środki pieniężne.

Mniej więcej raz na dwa miesiące zbiera się Rada Parafialna, by omawiać bieżące sprawy administracyjne i gospodarcze Parafii. Pracę Rady Parafialnej kontroluje Komisja Rewizyjna, która przedkłada na Zgromadzeniu Parafialnym wniosek o udzielenie absolutorium Radzie Parafialnej.

W Roku Pańskim 2015, jako społeczność ewangelicka na Pomorzu Gdańskim, zrealizowaliśmy wiele ważnych przedsięwzięć.

Rok 2015 rozpoczęliśmy nabożeństwem Słowa w sopockim kościele Zbawiciela w noworoczne popołudnie. Nabożeństwa niedzielne i świąteczne w Kościele Zbawiciela odbywają się przez cały rok o stałej porze, o godz. 9.30. Podczas nabożeństw równolegle mają miejsce zajęcia szkółki niedzielnej dla dzieci, prowadzone przez pastorową Klaudię Rayss. Po nabożeństwie osoby zgromadzone w kościele chętnie korzystają z możliwości spotkania i rozmów w Sali Debory. Każdej niedzieli działa też punkt kancelaryjny prowadzony przez pastorową Iwonę Hintz, gdzie można dopełnić czynności administracyjne, jak też nabyć dwutygodnik „Zwiastun Ewangelicki”. Punkt wydawniczy, od lat prowadzony przez p. Dorotę Mielczarek, oferuje literaturę religijną, pocztówki, nagrania muzyczne, a w okresie adwentowym – świece „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom” oraz oplatki.

Na środkowej emporze Kościoła Zbawiciela działa Biblioteka Ewangelicka „Etos” prowadzona przez p. Marię Drapella, gdzie można wypożyczyć książki oraz czasopisma ewangelickie, ekumeniczne, a także z różnych dziedzin humanistycznych. Biblioteka organizuje również wystawy okolicznościowe.

Jak co roku, w naszej Kronice ukażemy chronologicznie działalność trójmiejskiej Parafii Ewangelicko-Augsburskiej.

Pierwszym formalnym wydarzeniem roku 2015 była promocja książki pt. *Gdyście w obóz przybyć już raczyli.... Obraz kultury lagrowej w świadectwach więźniów Buchenwaldu 1937–1945*, autorstwa dr Magdaleny Izabelli Sachy, naszej parafianki. Wydarzenie to miało miejsce 11 stycznia, po niedzielnym nabożeństwie w ewangelickim kościele Zbawiciela w Sopocie. Celem książki, wydanej przez Gdański Oddział Instytutu Pamięi Narodowej, było ukazanie obrazu kultury lagrowej w świadectwach więźniów obozu koncentracyjnego Buchenwald w latach 1937–1945. Praca powstała na podstawie relacji oraz tekstów literackich

stworzonych przez więźniów. Spotkanie z Autorką poprowadził prof. Grzegorz Berendt z Uniwersytetu Gdańskiego, naczelnik Biura Edukacji Publicznej Gdańskiego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej. W trakcie spotkania można było nabyć książkę.

W dniach 18-25 stycznia Gdański Oddział Polskiej Rady Ekumenicznej (PRE) oraz Referent do Spraw Ekumenizmu Archidiecezji Gdańskiej wspólnie zorganizowali nabożeństwa ekumeniczne na terenie Trójmiasta, w ramach Tygodnia Modlitwy o Jedność Chrześcijan (TMOJCh). W poszczególne dni wierni różnych wyznań brali udział w nabożeństwach w kościołach: ewangelicko-augsburskim, rzymskokatolickim, prawosławnym, ewangelicko-metodystycznym, polskokatolickim oraz chrześcijan baptystów. Każdorazowo Słowo Boże głosili zaproszeni duchowni innych wyznań. Nabożeństwo ekumeniczne w ewangelickim kościele Zbawiciela w Sopocie miało miejsce w piątek, 23 stycznia. Kazanie wygłosił ks. prof. Jacek Bramorski – Rektor Archidiecezjalnego Kolegium Teologicznego w Gdyni, pracownik naukowy Akademii Muzycznej w Gdańsku. Nabożeństwo uświetnił śpiewem parafialny chór *Gloria Dei* pod dyr. Aleksandra Przeradowskiego. Liturgię poprowadził ks. Marcin Rayss, modlitwę powszechną Kościoła bp Michał Warczyński, a słowo pozdrowienia do zebranych wygłosił gospodarz – bp Marcin Hintz. W nabożeństwie uczestniczyli również: abp Leszek Sławoj Głódź, bp Wiesław Szlachetka – biskup pomocniczy Archidiecezji Gdańskiej, ks. prof. Grzegorz Szamocki – Rektor Gdańskiego Seminarium Duchownego, ks. Dariusz Ławik – Archidiecezjalny Referent ds. Ekumenizmu, ks. Dariusz Józwick z Kościoła Prawosławnego, ks. Rafał Michalak z Kościoła Polskokatolickiego, ks. Wawrzyniec Markowski z Kościoła Ewangelicko-Metodystycznego oraz Siostry Brygidki z Siostrą Przełożoną Karin. Na zakończenie nabożeństwa Biskupi wspólnie udzielili zgromadzonym błogosławieństwa

TMOJCh zakończyło spotkanie się na wspólnej modlitwie ekumenicznej o pokój, w Centrum Ekumenicznym Św. Brygidy w Gdańsku-Oliwie. Modlitwa ta, organizowana przez Zgromadzenie Sióstr Brygidek, jednoczy nie tylko chrześcijan, ale również przedstawicieli innych religii – Żydów i Muzułmanów. Podczas modlitwy o pokój kazanie wygłosił ks. bp Michał Warczyński, natomiast ks. bp Marcin Hintz – prezes gdańskiego oddziału PRE – wygłosił słowo pozdrowienia i podsumował kończący się „Tydzień Modlitw”.

25 stycznia, po nabożeństwie w kościele odbyło się doroczne Zgromadzenie Parafialne. Zgromadzenie jest okazją do podsumowania całego roku parafialnej pracy, przyjęcia sprawozdania merytorycznego i finansowego. Podczas Zgromadzenia członkowie Parafii dyskutują również o planach na rozpoczęty już rok kościelny i kalendarzowy, przyjmują preliminarz finansowy.

W Zgromadzeniu, będącym najwyższą władzą każdej parafii ewangelickiej, biorą udział dorośli członkowie parafii, którzy opłacili składkę parafialną za miniony rok.

15 lutego na niedzielnym nabożeństwie w kościele Zbawiciela w Sopocie gościliśmy grupę młodych ewangelików z Norwegii. Młodzi luteranie należą do chrześcijańskiej organizacji norweskiej KFUK-KFUM, zrzeszającej młode kobiety i młodych mężczyzn (YMCA). W lutym gościli w Gdańsku w ramach wyjazdu integracyjnego. Grupie ponad dwudziestu młodych ludzi przewodniczył pastor Tor Egil Eriksen. Po nabożeństwie chrześcijanie z Norwegii spotkali się z ks. bp. Marcinem Hintzem, który przybliżył gościom obraz naszego Kościoła w Polsce oraz życia parafialnego trójmiejskiej społeczności ewangelików.

12 marca w Centrum Luterzańskim przy ul. Miodowej 21 w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja teologiczno-naukowa *Na drodze pojednania*, upamiętniająca 50-lecie wydania Memorandum Wschodniego Kościoła Ewangelickiego w Niemczech pt.: *Położenie wypędzonych i stosunek narodu niemieckiego do wschodnich sąsiadów. Ewangelickie memorandum*. W konferencji, prowadzonej przez ks. bpa Marcina Hintza, wzięli m. in. udział premier Jerzy Buzek oraz prof. Władysław Bartoszewski.

Dnia 20 marca dla młodzieży i dzieci z naszej Parafii przeprowadzone zostały parafialne Rekolekcje. Wspólne spotkanie wszystkich grup katechetycznych rozpoczął od powitania i modlitwy ks. bp Marcin Hintz. Następnie przy akompaniamencie gitary zaśpiewano kilka młodzieżowych pieśni ze śpiewnika *Chwalmy Pana*. W tematykę tegorocznych rekolekcji wprowadził uczestników katecheta, ks. Marcin Rayss. Głównym przesłaniem była odwaga podejmowania decyzji w świecie, w którym często jesteśmy narażeni na wyśmianie i drwiny. Ufność Bogu, niezachwiana wiara i właśnie hart ducha cechowały głównego bohatera rekolekcji, biblijną postać – Noego. Noe, nie zważając na innych, był posłuszny Bogu i wykonywał Jego wolę, dlatego też znalazł łaskę w oczach Stwórcy i został uratowany. Historię potopu, która stanowiła tło nauki rekolekcyjnej, przypomniał młodzieży ks. Wikariusz i jednocześnie zachęcił do tego, by w życiu przede wszystkim pielęgnować relację z Bogiem, czerpiąc przykład z budowniczego Arki. Po krótkim rozważaniu parafialna kaplica zamieniła się w salę kinową, by na dużym ekranie zobaczyć wspólnie film na temat potopu. Mimo iż żaden film nie oddaje w pełni i wiernie historii zapisanej w Biblii, może jednak być ciekawą wizją, która zmusza do refleksji nad kondycją ludzkości. Po obejrzeniu filmu, podzieleniu się wrażeniami i dyskusji zakończono rekolekcje modlitwą.

W Niedzielę Palmową mogliśmy przeżywać wyjątkowe nabożeństwo, bowiem nasza Parafia gościła Diecezjalny Zjazd Młodzieży. 25 młodych ewangelików z parafii w Poznaniu, w Kaliszu, w Koninie oraz w Gdańsku-Sopocie wspólnie, w dniach 27-29 marca, przeżywało pasyjne rekolekcje. Był czas na śpiew, modlitwę, gry planszowe i film, a ponieważ Zjazd miał miejsce nad morzem, całą sobotę młodzież spędziła w Gdyni, gdzie miała okazję zwiedzić Muzeum Marynarki Wojennej wraz z nauką wiązania węzłów marynarskich, żaglowiec *Dar Pomorza*, Akwarium Gdyńskie oraz – dzięki uprzejmości naszego parafianina p. Rafała Klepacza – odwiedzić Centrum Wychowania Morskiego ZHP, gdzie odbył się wykład o ludziach na morzu i marynarskich uniformach. W niedzielę młodzież mogła przeżywać wspólnie nabożeństwo w sopockim kościele Zbawiciela. Ze względu na Zjazd, liturgia nabożeństwa Niedzieli Palmowej odbyła się w porządku młodzieżowym, z akompaniamentem gitar. Liturgię i śpiew wspólnie poprowadzili: ks. Waldemar Wunsz – Diecezjalny Duszpasterz Młodzieży, ks. Michał Kühn, ks. Marcin Kotas i ks. Marcin Rayss, a kazanie wygłosił ks. bp Marcin Hintz. Nabożeństwo dodatkowo uświetnił trójmiejski chór parafialny *Gloria Dei* pod dyr. Aleksandra Przeraadowskiego, z towarzyszeniem skrzypiec (Angelika Leśniak, Clara Leśniak, Kamil Leśniak).

Fot. 1. Diecezjalny Zjazd Młodzieży, Gdynia.

Po nabożeństwie młodzież zwiedziła wystawę przygotowaną przez p. Marię Drapellą w parafialnej bibliotece *Etos*. Wystawa pt. *Modlitwy zwierząt z Arki Noego* doskonale wpisała się w morską tematykę Zjazdu. Autorką modlitw jest francuska poetka i pisarka Carmen Bernos de Gasztold. Każdy z uczestników mógł zabrać ze sobą na pamiątkę wybraną przez siebie modlitwę.

Także 29 marca, w Niedzielę Palmową, po nabożeństwie odbyło się Zgromadzenie Parafialne. Na Zgromadzeniu zostało przedstawione sprawozdanie z działalności gospodarczej Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku za rok 2014. Uchwałą Zgromadzenia dochód z działalności gospodarczej został przekazany w całości na cele kultu religijnego.

Czas pasyjny oraz adwentowy to tradycyjnie w Kościele luterzańskim czas duszpasterskich odwiedzin domowych. Przed Wielkim Piątkiem i Świątami Zmartwychwstania Pańskiego duchowni parafii ewangelickiej w Gdańsku-Sopotcie odwiedzali parafian, którzy ze względu na odległe miejsce zamieszkania, wiek i choroby nie mogą uczestniczyć w pasyjnych i świątecznych nabożeństwach w sopockim kościele. Jest to więc czas na rozważanie Bożego Słowa podczas domowych nabożeństw, a przede wszystkim przystępowania do Sakramentu Komunii Świętej. Służbę odwiedzinową pełnią nie tylko duchowni, ale i świeckie osoby zaangażowane w pracę diakonijną i charytatywno-opiekuńczą. Duchowni w okresie pasyjnym odwiedzają głównie seniorów, którym pomoc zapewnia parafialna komisja diakonijna. Wizyty domowe, to nie tylko nabożeństwa, ale również czas na wspólną rozmowę.

W piątą rocznicę katastrofy smoleńskiej, dnia 10 kwietnia, Pozytywnej Szkole Podstawowej w Gdańsku nadano imię Arkadiusza Arama Rybickiego, który zginął tragicznie w katastrofie samolotu pod Smoleńskiem. Patronem szkoły został wybrany poseł na Sejm z ramienia PO, działacz społeczny – założyciel Stowarzyszenia Pomocy Osobom Autystycznym, opozycjonista wierny ideałom Solidarności, uczestnik strajku w Stoczni Gdańskiej w 1980 r., który własnoręcznie z kolegami spisał postulaty sierpnia na tablicy będącej symbolem tamtych dni. W uroczystościach nadania imienia Arkadiusza Rybickiego Pozytywnej Szkole Podstawowej uczestniczyli m. in. Prezes Rady Ministrów – pani premier Ewa Kopacz, prezydent Gdańska – Paweł Adamowicz oraz wdowa po Arkadiuszu Rybickim – Małgorzata Rybicka. Podczas uroczystości miała miejsce też eklektyczna modlitwa w intencji pokoju oraz szkolnej społeczności. Obecni byli ks. bp Wiesław Szlachetka z KRK, przedstawiciel Muzułmańskiej Gminy Wyznaniowej w Gdańsku oraz reprezentujący trójmiejską Parafię Ewangelicko-Augsburską ks. Marcin Rayss.

W dniach 9-10 maja odbył się XXIX Zjazd Chórów Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej w Bydgoszczy. Uczestnicy Zjazdu zakwaterowani byli

w ośrodku wypoczynkowym w Pieczyskach nad Zalewem Koronowskim. Zjazd rozpoczął się w sobotę w godzinach popołudniowych od rozśpiewania i wspólnej próby połączonych chórów. Po zakończonej próbie zwierzchnik Diecezji ks. bp Marcin Hintz wraz z gospodarzem Zjazdu ks. Markiem Loskotem przywitali chórzystów i oficjalnie otworzyli XXIX Zjazd Chórów DPW. Następnie zaplanowano wieczór integracyjny, kolację-grill przy muzyce. W niedzielę wczesnym rankiem chórzyci udali się do Bydgoszczy, gdzie w kościele Zbawiciela odbyło się uroczyste nabożeństwo.

Bydgoska Parafia w tym dniu przeżywała swoje szczególne święto, a mianowicie poświęcenie i oficjalne otwarcie nowo wybudowanego Luterańskiego Centrum Parafialnego. Poświęcenia przed nabożeństwem dokonali Biskup Kościoła ks. Jerzy Samiec wraz z Biskupem Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej ks. Marcinem Hintzem. Po akcie poświęcenia bydgoscy parafianie, uczestnicy Zjazdu oraz zaproszeni goście udali się do kościoła na nabożeństwo, podczas którego kazanie wygłosił Biskup Kościoła. Bezpośrednio po nabożeństwie odbył się koncert – przegląd chórów Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej, w którym uczestniczyły chóry z Bydgoszczy, Kalisza, Koszalina, Piły, Poznania, Torunia oraz chór *Gloria Dei* Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku-Sopocie.

Trójmiejski chór wykonał trzy utwory: *Dlaczegoś w tym oku?* – pieśń nieznanego autora ze śpiewnika pielgrzymkowego z 1959 r., psalm *Twą chwałę, Stwórco* – muz. Mikołaj Gomółka, sl. Jan Kochanowski oraz *Pieśń o Zmartwychwstaniu* – muz. Aleksander Przeradowski, sl. Franciszek Karpiński. Sopockim chórem na Zjeździe w Bydgoszczy dyrygowała p. Maja Zalesińska – studentka Akademii Muzycznej w Gdańsku na roku dyplomowym w klasie dyrygentury choralnej, która zastępowała p. Aleksandra Przeradowskiego.

Na zakończenie wystąpiły wszystkie połączone chóry Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej, które poprowadził kantor bydgoskiej Parafii – dr Jakub Kwintal, a Księża Biskupi wręczyli dyrygentom wszystkich chórów pamiątkowe dyplomy oraz róże.

Dnia 12 maja odbyło się spotkanie parafialne z panią Julią Wilińską, która wraz z mężem wygłosiła prelekcję pt. *Kuchnia bez pszenicy pachnie zdrowiej*. Spotkanie było połączone z prezentacją sztuki kulinarnej oraz degustacją potraw bezglutenowych.

16 maja, w sobotę, wszyscy, którzy mieli siły i chęci, mogli przyjść do parafialnego ogrodu, by pomóc przy wiosennych porządkach. Grupa kilkunastu parafian wspólnie wykonywała prace, dzięki którym ogród nabral świeżości. Koszenie trawy, przycinanie gałęzi drzew i krzewów, sadzenie nowych roślin, a nawet walka z korzeniami – pracy starczyło dla każdego. Teraz więc,

wysiłkiem wielu, którzy poświęcili swój wolny czas na rzecz Parafii, nie tylko plebania po remoncie prezentuje się doskonale, ale i ogród nabral blasku, choć wciąż wymaga jeszcze pielęgnacji. Po pracy był też oczywiście czas na wspólny posiłek przy grillu.

Fot. 2. Praca w parafialnym ogrodzie

Również 16 maja Parafia w Gdańsku-Sopocie już po raz czwarty uczestniczyła w Nocy Muzeów. W sobotni wieczór sopocki kościół Zbawiciela otwarty był w godz. 19-23, a na wszystkich gości czekał bogaty program. O każdej pełnej godzinie zwiedzających witał proboszcz trójmiejskiej parafii, ks. bp Marcin Hintz. Następnie zebrani mogli wysłuchać koncertu, przygotowanego specjalnie na tę okazję przez kantora parafii – Aleksandra Przeradowskiego. W programie koncertu zatytułowanego *Luterańskie arie z kantat – ewangelicy kompozytorzy XVIII wieku* znalazły się m. in. utwory J. Pachelbela, J.S. Bacha czy też J. Vierdancka. Po każdym koncercie publiczność gromkimi oklaskami nagradzała trójmiejskich muzyków, którzy wystąpili w składzie: Maria Hilla, Aleksander Przeradowski – sopran; Bernardeta Braun, Angelika Leśniak – skrzypce; Elżbieta Kulińska – organy. Po koncercie uczestnicy Nocy Muzeów mieli możliwość zapoznać się z krótką multimedialną prezentacją o Kościele Ewangelicko-Augsburskim. Ks. Marcin Rayss podczas prezentacji mówił o historii Reformacji, głównych zasadach wiary oraz o współczesnej działalności Kościoła luterańskiego w Polsce. Był też czas na zadawanie pytań oraz

zwiedzanie kościoła. Warto również wspomnieć o wystawie, która przyjechała specjalnie na Noc Muzeów do Sopotu aż z Görlitz. Wystawa pt. *Kościół moim domem – nie do wiary!* została przygotowana przez młodzież z Polski i Niemiec z obszaru Dolnego Śląska i Górnych Łużyc. Młodzież wyznania ewangelickiego i katolickiego wspólnie uczestniczyła w projekcie, którego celem było nie tylko poznanie historii terenu pogranicza, ale również budowanie społeczności w duchu równości i tolerancji. Młodzi ludzie odwiedzali różne kościoły oraz parafie, poznawali ich dzieje, dokumentując swoje wizyty. Tak powstał reportaż przeniesiony później na wystawowe plansze. Podczas Nocy Muzeów ewangelicki kościół Zbawiciela odwiedziło około 300 osób.

17 maja w naszym kościele, w ramach 11. Międzynarodowego Festiwalu Chóralnego *Mundus Cantat*, Sopot 2015, odbył się koncert Chóru LAURENTII MOTETT z Sollentuna w Szwecji pod dyr. Ani Proskourina. W programie koncertu zatytułowanego *Dookoła świata* usłyszeliśmy m.in. utwory Otto Ols-sona *Psalmus CXX*, Johanna Sebastiana Bacha *Sicut locutus est* oraz Jana Sandströma *Sanctus*.

W niedzielę 24 maja, po nabożeństwie w Święto Zesłania Ducha Świętego, odbyła się pierwsza rowerowa wycieczka parafialna w historii trójmiejskiej Parafii. Grupa kilkunastu osób wybrała się na Kaszuby, by wspólnie przejechać trasą rowerową noszącą nazwę *Kamienne Kreggi*. Współorganizatorem wycieczki był nasz parafianin p. Zbigniew Kolka, który wraz z Małżonką przygotował wyprawę. Trasa liczyła 33 km i prowadziła przez malowniczo położone tereny Szwajcarii Kaszubskiej. Start i metę zaplanowano w miejscowości Ostrzyce, położonej bezpośrednio nad jeziorem Ostrzyckim. Trasa nie była łatwa i wymagała od uczestników wycieczki sporych umiejętności, ze względu na liczne strome wzniesienia i zjazdy. W związku z tym szczególne gratulacje i brawa należą się najmłodszym uczestnikom wyprawy – trzecioklasistom Julii i Kacprowi, którzy dzielnie znosili trudy i dotrzymywali tempa dorosłym. W połowie drogi, w leśnym parkingu przy tytułowych *Kamiennych Kregach*, zorganizowano postój regeneracyjny. Główną atrakcją postoju było wspólne sma-żenie jajecznicy z zielonym szczypiorkiem – zgodnie z ewangelicką tradycją kultywowaną na Śląsku Cieszyńskim w dzień Zielonych Świąt. Jajecznica sma-żona na świeżym powietrzu symbolizuje bowiem moc życia i wiosenną zieleń odradzającej się przyrody. Po wysiłku i na świeżym powietrzu tak przygoto-wane danie smakowało podwójnie! Po krótkim odpoczynku i uzupełnieniu energii, uczestnicy pełni mocy wyruszyli w drogę powrotną. Przez cały dzień dopisywała też wspaniała, słoneczna pogoda, wręcz idealna na rower. Zmę-czeni, ale szczęśliwi, późnym wieczorem wróciliśmy do domów.

Fot. 3. Wycieczka rowerowa w dzień Zielonych Świąt

Dnia 31 maja, w Święto Trójcy Świętej, w ewangelickim kościele Zbawiciela w Sopocie miało miejsce bardzo uroczyste nabożeństwo. Społeczność Parafii E-A w Gdańsku-Sopocie wspólnie przeżywała bowiem uroczystość Konfirmacji. Po odpowiednim wcześniejszym przygotowaniu, nauce konfirmacyjnej i zdanym egzaminie, trójka młodych ludzi podczas świątecznego nabożeństwa złożyła ślubowanie wierności Bogu oraz Kościołowi Ewangelicko-Augsburskiemu w akcie Konfirmacji. Konfirmowani zostali: Aleksander Hejber, Dirk Lux oraz Weronika Pierścioneek, którym po ślubowaniu zostały wręczone świadectwa konfirmacji wraz z wybranymi wersetami biblijnymi, duchowni natomiast udzielili konfirmantom błogosławieństwa. W tym dniu młodzi ewangelicy przystąpili również po raz pierwszy do Sakramentu Ołtarza. Nabożeństwo wspólnie poprowadzili proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Gdańsk-Sopot – ks. bp Marcin Hintz oraz wikariusz – ks. Marcin Rayss. Przemówienie konfirmacyjne, które wygłosił ks. bp Marcin Hintz oparte było na tekście wyjętym z Ewangelii św. Jana (J 3,1-8).

Uroczysty charakter nabożeństwa podkreśliła oprawa muzyczna, która została przygotowana przez Chór *Gloria Dei* pod dyr. Aleksandra Przeradowskiego. Przed końcowym błogosławieństwem gratulacje i życzenia w imieniu Rady Parafialnej złożył kurator Parafii, p. Władysław Jamborowicz, wręczając konfirmantom Śpiewniki Ewangelickie, natomiast p. pastorowa Iwona Hintz

w imieniu całej społeczności złożyła konfirmandom życzenia. Po nabożeństwie wykonano pamiątkowe zdjęcia przed ołtarzem oraz przed wejściem do kościoła. Następnie wszyscy parafianie i goście zostali zaproszeni przez Konfirmandów i ich Rodziców do Sali Debory na poczęstunek, gdzie młodym, pełnoprawnym członkom Kościoła E-A gratulowano i składano życzenia.

Fot. 4. Konfirmacja.

W dniu 6 czerwca w Sanktuarium Pojednania w Łęgowie odbyła się uroczystość ogłoszenia *Człowiekiem Pojednania 2015* prof. Jerzego Buzka. Wyróżnienie dla byłego premiera i przewodniczącego Parlamentu przyznała Kapituła, którą tworzą przedstawiciele różnych wyznań i religii. W jej skład wchodzi m.in. abp Sławoj Leszek Głódź, Metropolita Gdański (przewodniczący Kapituły) oraz bp Marcin Hintz, zwierzchnik Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej KEA w RP. Sekretarz Kapituły i zarazem gospodarz uroczystości ks. Grzegorz Rafiński powiedział o Laureacie: „Profesor Buzek jest ewangelikiem, żyje w zgodzie z przedstawicielami innych wyznań i religii. Wartością dla Kapituły jest budowanie jedności Europy, do czego swoimi dokonaniem prof. Buzek się przyczynia. Wprowadza też do polityki element dialogu, godności, wartości”. Uroczystość rozpoczęła się modlitwą ekumeniczną na placu przy kościele pw. św. Mikołaja w Łęgowie. Następnie w hali parafialnego Oratorium odbyła się druga część uroczystości: akademii ku czci Laureata, którą koncer-

tem uświetnił Chór Polifoniczny Miasta Anagni (Włochy) pod dyрекcją Luigiiego Brandi. „Nagroda Człowiek Pojednania jest adresowana do osób, które reprezentując różne środowiska, cieszą się szacunkiem ponad podziałami i kierują się szlachetnymi zasadami ogólnie akceptowanymi przez chrześcijan, żydów i muzułmanów. Dzisiejszy laureat, prof. Jerzy Buzek, jest z pewnością taką osobą. Osobą, która na każdym etapie swojego życia buduje mosty pomiędzy różnymi środowiskami oraz pozostawia po sobie liczne i trwałe ślady w zakresie budowania jedności i pojednania” – mówił w laudacji Marcin Przeciszewski, redaktor naczelny KAI. Po wygłoszonej laudacji nastąpił akt wręczenia Laureatowi dyplomu oraz statuetki *Człowiek Pojednania 2015* przez ks. abp. Sławoja Leszka Głódzia i ks. bp. Marcina Hintza.

W poniedziałek 8 czerwca odbyła się w Gdańsku konferencja naukowa *Życie i dzieło mistrza Jana Husa w 600. rocznicę męczeńskiej śmierci*. Organizatorem konferencji był Instytut Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego wraz z Diecezją Pomorsko-Wielkopolską KE-A w RP, przy współpracy z Centrum Ekuumenicznym św. Brygidy w Gdańsku. W konferencji brali udział m.in. profesowie, historycy, duchowni Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP, duchowni Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej KE-A w RP oraz członkowie trójmiejskiej Parafii.

Całodniowa konferencja składała się z dwóch części. Pierwsza część odbyła się w sali wykładowej Wydziału Historycznego UG, gdzie uczestnicy wysłuchali referatów podzielonych na dwa bloki, moderowane przez prof. dr. hab. Tadeusza Stegnera oraz prof. UG dr. hab. Beatę Możejko. Referaty wygłosili: prof. UG dr. hab. Anna Paner, prof. dr. hab. Stanisław Bylina (PAN, Warszawa), prof. UG dr. hab. Wojciech Gajewski, dr. Martin Nodl (Uniwersytet Karola, Praga), prof. dr. hab. Wojciech Iwańczak (UJK, Kielce), prof. dr. hab. Jerzy Sperka (UŚ, Katowice), dr. hab. Janusz Smołucha (Akademia Ignatianum, Kraków), dr. Jerzy Grygiel (UJ, Kraków) oraz duchowni naszego Kościoła – bp prof. ChAT dr. hab. Marcin Hintz i ks. Waldemar Wunsz.

Biskup Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej w swoim referacie zatytułowanym *Jan Hus i Marcin Luter – kontynuacje i teologiczne uzupełnienia* zestawil ze sobą sylwetki dwóch reformatorów oraz wykazał podobieństwa i różnice ich dośrodku teologicznego. Natomiast ks. Waldemar Wunsz, w prezentacji multimedialnej *Jan Hus w ikonografii: wizerunek i pamięć*, w wybranych dziełach sztuki zaprezentował, jak kolejne pokolenia na przestrzeni dziejów postrzegały mistrza Jana z Pragi, który – jak mówił tytuł jednego z referatów – został umiejscowiony przez potomnych gdzieś pomiędzy świętością a herezją.

Pozostali referenci mówili o sytuacji politycznej i społecznej czasów Husa, potrzebie reformy średniowiecznego Kościoła, eklezjologii mistrza Jana

oraz o przebiegu Soboru w Konstancji, gdzie Jan Hus został osądzony i skazany za herezję na śmierć przez spalenie na stosie, co miało miejsce 6 lipca 1415 r.. Obydwa bloki referatów kończyła dyskusja uczestników, a przebieg konferencji rejestrowała TVP Gdańsk na zlecenie Redakcji Ekumenicznej Telewizji Polskiej.

Druga część konferencji miała miejsce w Centrum Ekumenicznym św. Brygidy w Gdańsku, gdzie wieczorem, w miejscowej kaplicy, odbyły się nieszpory w języku łacińskim, w nawiązaniu do liturgii czasów Husa. Śpiew liturgiczny prowadziła schola – Siostry Brygidki oraz świeccy chórzyści, a Słowo Boże zwiastował ks. bp Marcin Hintz, który najpierw odczytał komentarz teologiczny Jana Husa z *De ecclesia* do fragmentu Ewangelii Mateusza, a później podzielił się z zebranymi swoją refleksją. Powszechną modlitwę wiernych wspólnie poprowadzili duchowni różnych wyznań: bp Marek Izdebski z Kościoła Ewangelicko-Reformowanego, ks. kanonik Dariusz Ławik z Kościoła Rzymskokatolickiego oraz ks. Waldemar Gabrys z Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego. Końcowego błogosławieństwa po łacinie udzielił zebrany bp Marcin Hintz. Konferencja zakończyła się uroczystą kolacją przygotowaną przez Siostry Brygidki w oliwskim „Dworze II” – dawnej rezydencji patrycjuszów gdańskich z XVI w..

Emisja programu będącego relacją z konferencji miała miejsce 30 czerwca, na antenie TVP 2 oraz 2 lipca, na antenie TVP Polonia.

Fot. 5. Konferencja Życie i dzieło mistrza Jana Husa w 600. rocznicę męczeńskiej śmierci na UG.

W niedzielę 14 czerwca, bezpośrednio po nabożeństwie, została otwarta kolejna wystawa w Sali Debory w kościele Zbawiciela w Sopocie. Wystawa p.t.:

Mongolia – krajobrazy i ludzie powstała na podstawie fotorelacji z podróży do Mongolii p. Macieja Olecha, naszego parafianina. Autor zdjęć podzielił się również swoimi impresjami z pobytu w Mongolii.

Dnia 21 czerwca, podczas nabożeństwa w III Niedzielę po Trójcy Świętej, w kościele Zbawiciela w Sopocie miała miejsce kolejna konwersja, czyli uroczystość wstąpienia do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP. Aktu konwersji, w obecności świadków oraz całego sopockiego zboru, dokonał ks. bp Marcin Hintz wspólnie z ks. Marcinem Rayssem. Troje nowych parafian Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku-Sopocie wyznało swoją wiarę i ślubowało wierność Chrystusowi oraz Kościołowi. Konwersja jest wynikiem co najmniej rocznych przygotowań, nauki i uczestnictwa w spotkaniach dla osób zainteresowanych protestantyzmem, w nabożeństwach oraz życiu parafii. Okres przygotowań zwieńczył pozytywnie zdany egzamin. W nabożeństwie wzięły udział również rodziny wstępujących do Kościoła, a uroczysty charakter temu wydarzeniu nadał śpiew Chóru Parafialnego *Gloria Dei* pod dyr. Mai Zalesińskiej. Mgr Maja Zalesińska w roku 2015 objęła formalnie funkcję dyrygenta w naszej Parafii. Jest absolwentką Gdańskiej Akademii Muzycznej w klasie dyrygentury chóralnej.

W okresie wakacyjnym Parafia Ewangelicko-Augsburska w Gdańsku-Sopocie od kilku już lat zaprasza na cykl koncertów w ramach „Ewangelickich Poranków Muzycznych”. Koncerty odbywają się w wybrane niedziele, zawsze o godz. 12.00 w kościele Zbawiciela. 21 czerwca odbył się koncert inaugurujący tegoroczne *Poranki*, zatytułowany *Włoskie Inspiracje*. W wykonaniu Zespołu Barokowego CONTRAPUNCTUS usłyszeliśmy następujące utwory: Georg Friedrich Haendel – *Sonata triowa g-moll HWV 387*, Tomaso Albinoni – *Sonata triowa b-moll op. 1 nr 8* oraz Johann Gottlieb Goldberg – *Sonata triowa C-dur*.

W dniach 21-23 czerwca odbyła się parafialna wycieczka dla dzieci i młodzieży z okazji zakończenia roku szkolnego. Tym razem celem podróży była Szwecja, a dokładnie nadmorska miejscowość Karlskrona. Naszym przewodnikiem i współorganizatorem, wraz z pastorem Iwoną Hintz, był p. Paweł Bober. Wieczorem w niedzielę wszyscy punktualnie weszli na prom *Stena Line* i rozlokowali się w kajutach. Następnie, zaraz po wypłynięciu, pożegnali Gdynię z górnego pokładu, oglądając przepiękny zachód słońca, a później zwiedzili statek. Zanim młodzież udała się do łóżek był jeszcze czas na zabawę.

Wczesnie rano czekało na wszystkich obfite, pyszne śniadanie. Po zejściu z promu grupa udała się autokarem do centrum Karlskrony, gdzie rozpoczęło się zwiedzanie. Jeszcze w autokarze odbyła się lekcja na wesoło – nauka kilku podstawowych słów po szwedzku. Pierwsze miejsce, które zwiedzano, to ewangelicki kościół stojący na głównym rynku. W kościele ks. bp Marcin Hintz

poprowadził poranną modlitwę, a przewodnik zapoznał uczestników wyprawy z historią miasta i kościoła. Na rynku wykonane zostały grupowe zdjęcia przy pomniku króla Karola XI – założyciela miasta.

Fot. 6. Wyjazd dzieci i młodzieży do Szwecji

Następnie, przy słonecznej pogodzie, wszyscy udali się na długi spacer, zatrzymując się między innymi na dawnym targu rybnym. Celem pieszej wędrówki okazał się przepięknie położony kemping, gdzie czekała na dzieci moc atrakcji, a przede wszystkim minigolf z miniaturowymi rzeźbami zabytków Karlskrony. Kolejnym punktem programu było słynne Muzeum Morskie. Po drodze czekała jeszcze dzieci gra miejska – poszukiwanie ukrytego skarbu.

Muzeum Morskie stanowiło dla uczestników wycieczki szczególną atrakcję. Zwiedzono wraz z przewodnikiem tunel podwodny, by przyjrzeć się morzu pod powierzchnią, młodzież uczyła się wyznaczać kurs statku, można było spróbować swoich sił wiosłując na specjalnym тренаżerze. Jedną z większych atrakcji była możliwość zwiedzenia autentycznego okrętu podwodnego, który jeszcze do niedawna służył w szwedzkiej marynarce.

Po wizycie w Muzeum grupa wróciła na rynek, gdzie czekał autobus, który zawiózł wszystkich z powrotem na prom. Po wypłynięciu i kolacji czekała na młodzież jeszcze jedna niespodzianka. Pan Paweł Bober umożliwił uczestnikom wyprawy wejście na mostek kapitański, gdzie można było z bliska przyjrzeć się całej aparaturze, zapoznać się z pracą marynarzy i porozmawiać

z oficerami. We wtorek rano wszyscy szczęśliwie dopłynęli do Gdyni, zmęczeni, ale bardzo zadowoleni, wycieczka była bowiem udana i bogata w różne atrakcje.

W ostatnią niedzielę czerwca w sopockiej parafii świętowaliśmy zakończenie roku szkolnego 2014/2015. Z tej okazji w kościele Zbawiciela odbyło się dziękczynne nabożeństwo rodzinne. Młodzież i dzieci przy akompaniamencie gitary zaśpiewały trzy pieśni. Uczniowie wzięli również udział w liturgii poprzez odczytanie tekstów biblijnych oraz modlitwę. Kazanie, skierowane przede wszystkim do najmłodszych członków Parafii, wygłosił katecheta ks. Marcin Rayss. W trakcie nabożeństwa duchowni wręczyli również dyplomy uczestników Szkółki Niedzielnej oraz świadectwa lekcji religii, a za dobre wyniki w nauce wręczone zostały specjalne nagrody. Wyróżniono m.in. młodzież, która zakwalifikowała się do diecezjalnego etapu biblijnego konkursu „Sola Scriptura”. W tym roku byli to: Gabrysia Adrian, Lena Józefowska, Clara Leśniak oraz Kamil Leśniak. Wszystkim serdecznie gratulujemy. Po nabożeństwie Rodzice wraz z dziećmi zaprosili zborowników do parafialnej Sali Debory na słodki poczęstunek.

12 lipca, po niedzielnym nabożeństwie w kościele Zbawiciela w Sopocie, została otwarta nowa wystawa w Ewangelickiej Bibliotece „Etos”. Wystawę poświęconą jednemu z prekursorów Reformacji, zatytułowaną *Jan Hus (1370-1415) życie i dzieło - w sześćsetną rocznicę śmierci na stosie podczas Soboru w Konstancji*, przygotowała kustosz biblioteki p. Maria Drapella. Wystawa ta była inspiracją do przemyślenia roli Husa w dziele odnowy Kościoła zachodniego.

W naszym Kościele gościł XVI Międzynarodowy Festiwal *Kalejdoskop Form Muzycznych im. Marii Fołtyn*, Sopot 2015. Dyrektorem artystycznym Festiwalu jest Dariusz S. Wójcik. 8 sierpnia miał miejsce koncert inauguracyjny *Od Bacha do współczesności*. Dzień później odbył się koncert retro *Ja śpiewam piosenki*. Od 10 do 14 sierpnia miał miejsce 5-dniowy Kurs Mistrzowski dla Śpiewaków, otwarty dla publiczności. Ostatnim akordem Festiwalu był koncert *Złota kraina* – premierowy koncert muzyki żydowskiej z okazji Jubileuszu 30-lecia pracy artystycznej Dariusza S. Wójcika.

16 sierpnia w Sali Debory kościoła Zbawiciela w Sopocie miało miejsce uroczyste otwarcie wystawy zatytułowanej *Ars longa, vita brevis*. Słowa te pochodzą z łacińskiej sentencji, w oryginalne jej autorem jest grecki lekarz Hipokrates z Kos i w dosłownym tłumaczeniu znaczą: *Sztuka długa, życie krótkie*. Aforyzm nawiązuje do tego, że życie człowieka jest zbyt krótkie, by w pełni zgłębić sztukę, ale może też nawiązywać do tego, że sztuka jest o wiele trwalsza od kruchego ludzkiego życia. Autorką wystawionych prac jest śp. Maria Fietkiewicz, artystka, malarka, nasza parafianka, która zmarła w 2015 r., a obrazy

na wystawę wybrał jej mąż, p. Paweł Fietkiewicz. Całość przygotował kurator wystaw w Sali Debory, Szymon Mielczarek, który na początku powiedział kilka słów o Autorce prac. Na otwarciu wystawy przybyli również zaproszeni goście – rodzina, sąsiedzi i znajomi Państwa Fietkiewiczów. Panu Pawłowi, który nie ukrywał wzruszenia, zostały wręczone kwiaty. Wybrane obrazy p. Marii Fietkiewicz przedstawiają przede wszystkim trójmiejskie krajobrazy, pejzaże oraz martwą naturę. Na uwagę zasługuje również zaprezentowany na wystawie portret Marii Fietkiewicz, przedstawiający artystkę przy pracy w młodości, autorstwa zaprzyjaźnionego z Państwem Fietkiewiczami trójmiejskiego malarza.

8 września w ramach spotkania Koła Pań odbyła się prelekcja p. Doroty Mielczarek, zatytułowana *Reminiscencje z podróży po Chinach*. Referentka, wraz z małżonkiem, ukazała „Kraj Środka” jako miejsce nieprawdopodobnych przemian i kontrastów. Zdjęcia z podróży ubogaciły interesującą prezentację. Uczestnicy prelekcji mieli też możliwość skosztowania przysmaków kuchni chińskiej.

Sopocki chór parafialny *Gloria Dei* w niedzielę, 13 września, gościł w Karlskronie, w Szwecji. Był to historyczny wyjazd, bowiem chór nigdy wcześniej nie koncertował w Szwecji, a trójmiejski zbór nie miał partnerskiej parafii w kraju naszych północnych sąsiadów. Chór wraz z osobami towarzyszącymi oraz swoim duszpasterzem, ks. bp. Marcinem Hintzem, uczestniczył w nabożeństwie w kościele Admiralicji parafii wojskowej. Kościół ten, wybudowany w 1685 r. z myślą o marynarzach i ich rodzinach, jest największym drewnianym kościołem Szwecji – może pomieścić nawet 4000 osób. Początkowo miał służyć tylko krótki czas, jako budynek prowizoryczny, dopóki nie zostanie wybudowany większy i trwalszy kościół. Jednakże z powodu braku funduszy z czasem porzucono ten zamiar, a „prowizoryczny” kościół po dziś dzień służy miejscowym luteranom.

W trakcie porannego nabożeństwa, odprawianego wspólnie przez miejscowego proboszcza oraz bp. Hintza, chór wykonał kilka utworów pod dyr. Mai Zalesińskiej. Po nabożeństwie gospodarze zaprosili wszystkich obecnych na poczęstunek, podczas którego była możliwość bliższego poznania się. Sopocianie zaprosili też parafian z Karlskrony do Polski, co być może w przyszłości zaowocuje nawiązaniem bliższej współpracy.

Po nabożeństwie chórzyci odwiedzili słynne Muzeum Morskie w Karlskronie – jedną z największych atrakcji miasta, a następnie autokarem udali się na wycieczkę objazdową po okolicy pod kierunkiem przewodnika, naszego parafianina, p. Pawła Bober, który z wielką pasją nie tylko opowiadał o historii i kulturze Szwedów, ale także przy okazji uczył języka szwedzkiego.

Fot. 7. Wizyta chóru *Gloria Dei* w Kalskronie

„Szwecja w pigulce”, bo taką nazwę nosiła trasa, pozwoliła lepiej poznać szwedzką architekturę, nadmorskie krajobrazy i zabytki. Chór odwiedził m.in. byłe duńskie miasteczko Ronneby z przepięknym, doskonale zachowanym, średniowiecznym kościołem, dawne uzdrowisko Ronneby Brunn z początku XVII w. – dziś jeden z najpiękniejszych szwedzkich parków, cmentarzysko Wikingów oraz kamień runiczny z VIII w.

22 września, w ramach wykładów prowadzonych przez Polskie Towarzystwo Ewangelickie, prelekcję pt. *Jesień życia ewangelickiego duchownego* wygłosił ks. bp sen. Michał Warczyński. Prof. Tadeusz Stegner, przewodniczący Oddziału Gdańskiego PTEw, we wprowadzeniu ukazał, jak wyglądała sytuacja ewangelickich duchownych w XIX w. Referent odniósł się zaś do własnych doświadczeń czynnego duchownego przebywającego na emeryturze.

23 września w wielu miastach Polski odbyły się nabożeństwa ekumeniczne w intencji uchodźców. W Gdańsku w organizację wydarzenia włączyło się Europejskie Centrum Solidarności i Centrum Wspierania Imigrantów i Imigrantek z Gdańska. Tego dnia na *Cmentarzu Nieistniejących Cmentarzy*, przy ul. 3 Maja w Gdańsku, odbyła się ekumeniczna modlitwa w intencji uchodźców. Treść nabożeństwa zatytułowanego *Umrzeć z nadziei. Modlitwa za uchodźców, którzy zginęli w drodze do Europy* przygotowała Wspólnota Sant'Egidio.

Uczestnicy nabożeństwa modlili się również za tych, którzy już dotarli lub dotrą do Europy oraz prosili o Boże błogosławieństwo dla nich i o wyobrażenie miłosierdzia dla nas.

Jak co roku, w pierwszą niedzielę po dniu archanioła Michała, w Kościele luterzańskim obchodziliśmy Dziękczynne Święto Żniw, przypadające w tym roku na dzień 4 października. Z tej okazji w Sopocie wspólnie przeżywaliśmy uroczyste niedzielne nabożeństwo spowiednio-komunijne. Kościół Zbawiciela został przez pastora Iwonę Hintz pięknie ustrójony darami – koszami pełnymi warzyw i owoców. Trójmiejscy parafianie przynieśli plony i kwiaty ze swoich ogrodów, a w centralnym miejscu na ołtarzu leżał chleb ozdobiony kłosami i winogronami, upieczony specjalnie na Święto Żniw. Przy ołtarzu w ogromnym koszu przygotowano bochenki, które duchowni po nabożeństwie rozdali wszystkim zgromadzonym.

Wyjątkową oprawę nabożeństwa nadał śpiew parafialnego chóru *Gloria Dei* pod dyr. Mai Zalesińskiej. Chór zaśpiewał cztery pieśni: *Tną chwałę, Stwórcu, śpiewa świat* M. Gomółki, *Pieśń Dziękczynienia* J. Podoli, *Już się złotych żbóż kołysze łan* J.S. Sheparda oraz *Co siałeś na polu snym wiosną?* E. Dońskiej.

Dziękczynne Święto Żniw jest okazją do podziękowania Bogu za wszystkie dary, którymi nas obdarza, za Jego łaskę i błogosławieństwo. Dziękujemy Bogu nie tylko za „chleb powszedni”, ale także za dary duchowe, którymi Pan raczy nas hojnie obdarzać. Chwała i dziękczynienie dla Stwórcy świata stoją w centrum nabożeństwa, ale w tym dniu nie zapominamy w naszych modlitwach o wszystkich potrzebujących, głodnych i bezdomnych, bowiem Święto Żniw ma również na celu wskazać na diakonijne posłannictwo wszystkich wyznawców Chrystusa, którzy wezwani są do pracy na rzecz bliźniego i dzielenia się. Praktycznym wymiarem solidarności z potrzebującymi jest zbierana na nabożeństwie ofiara przeznaczona na ewangelickie domy opieki.

1 listopada, w Święto Zmarłych, już po raz 14. odbyła się ekumeniczna, międzyreligijna modlitwa, upamiętniająca zmarłych gdańszczan, pochowanych na wielu często już nieistniejących nekropoliach. Stąd też z inicjatywy Miasta Gdańska przy ul. 3 Maja powstał *Cmentarz nieistniejących cmentarzy* – pomnik historii, ku czci wszystkich tych, którzy przez wieki budowali dorobek kulturalny i materialny Gdańska. Duchowni różnych wyznań i religii od 2002 r. spotykają się w dniu 1 listopada, by przez modlitwę i rozważane Słowo, upamiętnić tych, których groby już nie istnieją bądź zostały zapomniane – niezależnie od tego, jaką religię wyznawali. W imieniu Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w tym roku modlił się ks. bp Marcin Hintz. W modlitwie wziął również udział Prezydent Miasta Gdańska – Paweł Adamowicz.

W niedzielę 8 listopada po nabożeństwie w Sali Debory miało miejsce otwarcie wystawy fotografii autorstwa p. Ewy Brandt. Autorka prac, z zawodu lekarz psychiatra, dopiero na emeryturze zajęła się sztuką, biorąc m. n. lekcje malowania i fotografii – mówił p. Szymon Mielczarek, kurator wystawy, przedstawiając osobę Autorki. Wystawa jest zbiorem różnych prac, ale dominowały przede wszystkim zdjęcia drzew, fotografowane z bliska, z nietypowej perspektywy. To właśnie drzewa stały się również tematem konkursu zorganizowanego przez Autorkę zdjęć. Konkurs polegał na zatytułowaniu poszczególnych fotografii, zgodnie z tym, co kto na nich dostrzegł, bowiem przy odrobinie wyobraźni można było zobaczyć niemalże wszystko w tak sfotografowanych drzewach. Rozstrzygnięcie konkursu i ogłoszenie wyników miało miejsce w Sali Debory w niedzielę 15 listopada, po nabożeństwie. Autorzy najoryginalniej zatytułowanych zdjęć otrzymali nagrody w postaci prac p. Ewy Brandt.

Jak co roku, w okresie przedświątecznym trwała ogólnopolska akcja charytatywna *Prezent pod choinkę 2015*, której organizatorem jest Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP. Paczki – prezenty dla dzieci z Ukrainy, Białorusi i Rumunii były przygotowywane również w naszej Parafii. W tym roku udało nam się zebrać aż 117 paczek, a także ofiary na przygotowanie kolejnych, przez wolontariuszy CME. Tak duża ilość prezentów to ogromna zasługa p. Doroty Pierścioneck, która już od lat przeprowadza i koordynuje akcję w gdańskich szkołach, w których jest nauczycielem. Uczniowie SP nr 85 oraz Gimnazjum nr 43 w Gdańsku we współpracy z Parafią przygotowali paczki dla swoich rówieśników. Wszystkim, którzy włączyli się w to dzieło pomocy, bardzo serdecznie dziękujemy. Prezenty zostały przekazane do siedziby CME, skąd zostaną przewiezione do dzieci, by radość Świąt Bożego Narodzenia stała się również ich udziałem.

W niedzielę 15 listopada w ewangelickim kościele Zbawiciela w Sopocie, po nabożeństwie, została otwarta kolejna wystawa poświęcona osobie Jana Husa, zatytułowana *Jan Hus w roku 1415 i 600 lat później*. Otwarcia wystawy dokonał proboszcz trójmiejskiej parafii, ks. bp Marcin Hintz, który w krótkiej prelekcji przybliżył parafianom sylwetkę czeskiego prekursora Reformacji. Wystawa, obejmująca 17 tablic, informuje o życiu, teologii oraz reformacyjnym i ekumenicznym oddziaływaniu ks. Jana Husa. Ponadto ekspozycja zawiera szereg wiadomości dotyczących społeczno-religijnego i politycznego tła epoki – omówione zostały prerereformatorskie ruchy (katarzy, John Wycliffe) religijnego wczesnego i późnego średniowiecza, a także rosnące znaczenie papieżstwa w życiu Kościoła Zachodniego. Nie brakuje również wątków polskich, w tym stanowiska polskiej delegacji na Sobór w Konstancji w sprawie Husa. Umiesz-

czenie wystawy w kościele Zbawiciela w Sopocie było możliwe dzięki współpracy z Czeskim Centrum w Warszawie, działającym przy Ambasadzie Republiki Czeskiej w Polsce. Autorami międzynarodowej wystawy są Jan Adámek, dr Jan Kalivoda, Jakub Smrčka, a polską edycję przygotowało Czeskie Centrum w Warszawie oraz dr Tomasz Graff.

Z okazji 97. rocznicy odtworzenia morskiego rodzaju Sił Zbrojnych RP w ewangelickim kościele Zbawiciela w Sopocie, w dniu 21 listopada, odbyło się uroczyste dziękczynne nabożeństwo. W uroczystości wzięli udział m.in. Inspektor Marynarki Wojennej kontradmirał Marian Ambroziak, dowódca Centrum Operacji Morskich kontradmirał Stanisław Zarychta, admirałowie, oficerowie Marynarki Wojennej, trójmiejscy parafianie oraz sympatycy. Gości przywitał dziekan ewangelicki Marynarki Wojennej ks. kmr por. Marcin Pilch oraz gospodarz trójmiejskiej parafii bp Marcin Hintz. Nabożeństwo śpiewem uświetnił chór parafialny *Gloria Dei* pod dyr. Mai Zalesińskiej.

Kazanie wygłosił biskup wojskowy ks. płk. Mirosław Wola, liturgię prowadzili kapelani Ewangelickiego Duszpasterstwa Wojskowego, a modlitwy ekumeniczne odmówili kapelani Marynarki Wojennej. Po nabożeństwie uczestnicy mieli okazję zwiedzić wystawę poświęconą Janowi Husowi.

W piątek, 27 listopada, w plebanii sopockiej parafii odbyła się prelekcja w ramach spotkania Koła Pań zatytułowana *Wyspy Liparyjskie i Sycylia w obiektywie*. Spotkanie wspólnie poprowadzili nasi parafianie państwo Gabriela i Zbigniew Kolkowie, którzy podzielili się swoją relacją z podróży do Włoch. Uczestnicy spotkania mieli okazję zobaczyć przepiękne krajobrazy Wysp Liparyjskich i Sycylii, sfotografowane przez prelegentów – stąd dopisek „w obiektywie”, bowiem pasją państwa Kolka są nie tylko podróże, ale i fotografia.

1 grudnia w Urzędzie Miasta Gdańska odbyła się konferencja prasowa poświęcona planowanym obchodom jubileuszu 500-lecia Reformacji w Trójmieście i na Pomorzu w 2017 roku. W konferencji wzięli udział m.in. zwierzchnik Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej KE-A w RP – ks. bp prof. Marcin Hintz, Prezydent Miasta Gdańska – Paweł Adamowicz, Wiceprezydent Miasta Sopotu – Marcin Skwierawski, Dziekan Wydziału Historycznego UG – prof. Wiesław Długokęcki oraz ks. kmr por. Marcin Pilch. Konferencja miała za zadanie przybliżyć inicjatywę obchodów oraz sam jubileusz, a także promować wszelkie działania, które będą realizowane zarówno przez Diecezję Pomorsko-Wielkopolską, jak i Parafię E-A w Gdańsku-Sopocie, wspólnie z trójmiejskimi instytucjami i partnerami.

Przedstawiono ramowy plan obchodów 500-lecia Reformacji, które będą skupiać się wokół kilku najważniejszych wydarzeń, mających na celu prezenta-

cję kilkusetletniego dziedzictwa społeczno-kulturalnego społeczności ewangelickiej w Gdańsku oraz jej roli w rozwoju miasta i regionu na przestrzeni stuleci. Program ten realizowany będzie przez DP-W we współpracy z Muzeum Narodowym w Gdańsku, Muzeum Historycznym Miasta Gdańska, Uniwersytetem Gdańskim, Polską Filharmonią Bałtycką oraz wieloma innymi instytucjami naukowymi i kulturalnymi regionu.

Muzeum Narodowe pragnie przygotować wystawę, która przybliży najważniejsze wątki związane z historią protestantów w Gdańsku oraz zaprezentuje dzieła sztuki powstałe w czasie, gdy Gdańsk był częścią Królestwa Polskiego, a później Rzeczypospolitej Obojga Narodów, ze szczególnym akcentem na dorobek artystyczny najwspanialszej epoki w dziejach miasta, czyli tzw. złotego wieku przypadającego na XVI i XVII stulecie. Partnerami przedsięwzięcia będą: Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, Archiwum Państwowe w Gdańsku, Biblioteka Gdańska PAN, Nadbałtyckie Centrum Kultury. Dopelnieniem ekspozycji będzie gra miejska nawiązująca do miejsc związanych z tradycjami ewangelickimi.

Ważnym elementem obchodów będzie interdyscyplinarna, międzynarodowa konferencja naukowa poświęcona dziejom protestantyzmu na Pomorzu Gdańskim, która zorganizowana będzie we współpracy z Wydziałem Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego i zakończona wydaniem publikacji na temat. Reformacji w Gdańsku i na Pomorzu.

Istotną rolę w prezentacji artystycznego dorobku protestantyzmu przypisać należy także muzyce. Głównym wydarzeniem w tej dziedzinie będzie Koncert Reformacyjny w Polskiej Filharmonii Bałtyckiej. W trójmiejskim programie planowane są także cykle koncertów o charakterze kameralnym w miejscach udostępnionych przez organizatorów i partnerów projektu.

Docelowo na terenie Gdańska ma zostać utworzone Centrum Kultury Ewangelickiej ze stałą ekspozycją i prezentacjami dla trójmiejskich szkół.

Obchody zostaną zainaugurowane już w październiku 2016 r. koncertem dla mieszkańców Trójmiasta w sopockim kościele Zbawiciela. Patronat honorowy nad obchodami potwierdzili Prezydent Miasta Gdańska – Paweł Adamowicz oraz Prezydent Miasta Sopotu – Jacek Karnowski.

6 grudnia w Kościele Zbawiciela miała miejsce kolejna uroczystość wstąpienia trzech osób do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego. Podczas niedzielnego nabożeństwa te dojrzałe życiowo osoby złożyły uroczyste ślubowanie wierności Bogu i Kościołowi. Uroczystość uświetnił chór parafialny *Gloria Dei*. Po nabożeństwie nowi parafianie byli gospodarzami spotkania w Sali Debory.

13 grudnia, po niedzielnym nabożeństwie w sopockim Kościele, miał miejsce już 5. Kiermasz adwentowy. Członkinie Koła Pań oraz Rodzice dzieci uczęszczających na lekcje religii, pod kierunkiem pastorowej Iwony Hintz, przygotowali rozmaite świąteczne ozdoby oraz słodkości. Wśród ręcznie wykonanych wyrobów znalazły się cieszyńskie ciasteczka, wieńce adwentowe, chatki z piernika, malowane i wyszywane kartki świąteczne o wysokich walorach estetycznych.

Nowością tegorocznego kiermaszu był Kalendarz ścienny na rok 2016. Projekt opracował oraz użyczył zdjęć Pomorza ze swoich zbiorów p. Maciej Olech. Kalendarz prezentuje nie tylko piękno naszego regionu, ale także fotograficzny przegląd najważniejszych wydarzeń z życia Parafii. Kolejną nowością wydawniczą była prezentacja płyty CD z muzyką organową zarejestrowaną na organach kościoła Zbawiciela W Sopocie. Wykonawcą wszystkich utworów oraz autorem wyboru jest Aleksander Przeradowski, trójmiejski kompozytor i wirtuoz, na co dzień nasz organista. Przychód z kiermaszu w całości przeznaczony jest na kolejny wyjazd naszych dzieci i młodzieży.

Fot. 8. Kiermasz adwentowy.

Cztery razy w roku mają miejsce w naszym kościele nabożeństwa prowadzone w liturgii Kościoła Ewangelicko-Reformowanego. Duszpasterzem grupy ewangelicko-reformowanej w Trójmieście jest ks. mjr Tadeusz Jelinek, proboszcz Parafii Ewangelicko-Reformowanej w Żychlinie, kapelan wojskowy

Ewangelickiego Duszpasterstwa Wojskowego. W IV niedzielę Adwentu, 20 grudnia, trójmiejscy ewangelicy reformowani spotkali się na ostatnim w roku 2015 nabożeństwie z Wieczerzą Pańską.

Ostatnim akordem tegorocznej pracy katechetycznej jest Gwiazdka dla Dzieci, która jak co roku odbywa się w Kaplicy w Domu Parafialnym. Dzieci przygotowują inscenizację pod kierunkiem katechety, ks. Marcina Rayssa. Wszyscy wspólnie śpiewają kolędy. Na zakończenie uroczystości dzieci obdarowywane są prezentami.

Fot. 9. Gwiazdka dla dzieci w 2014 r.

Ważnym obszarem działania Parafii w Sopocie są zebrania dwóch grup, koordynowanych przez pastorową Iwonę Hintz. Są to spotkania Koła Pań Seniorerek oraz Koła Pań. Starsze Panie spotykają się w ostatni wtorek miesiąca. Spotkania te mają charakter towarzyski, połączone są ze śpiewem ewangelickich pieśni oraz składaniem życzeń urodzinowych Jubilatkom.

Wtorkowe spotkania Koła Pań mają charakter kształceniowy. W tym roku panie wysłuchały wielu ciekawych referatów, były świadkami interesujących prezentacji. Uczestniczki tej formy życia parafialnego chętnie biorą udział również w koncertach, które mają miejsce w różnych trójmiejskich salach koncertowych. Tradycją stała się także coroczna wycieczka na Kaszuby, połączona z grzybobraniem.

Z Bożą pomocą przeżyliśmy kolejny rok, który w świecie charakteryzował się całym szeregiem niepokoi, atakami terrorystycznymi, wybuchem ognisk wojen. W wielu ludziach sytuacja geopolityczna wzbudza wielki lęk i te obawy nie są nieuzasadnione. My możemy podziękować Panu Bogu za darowany nam czas, za możliwość pogłębiania naszego duchowego życia w pokoju i prosić Go w modlitwie o pokój dla naszych rodzin i całej ziemi. Dziękujemy za to, że możemy składać świadectwo naszej przynależności do Jezusa Chrystusa, jak też wyrażać w różnych formach kulturowych naszą ewangelicką tożsamość. Dziękując Bogu za to, co za nami, trwamy w nadziei, że Pan Jezus, jedyna Głowa Kościoła, będzie dalej błogosławił zwiastowaniu Ewangelii oraz wszystkim naszym zamierzeniom, które chcemy z Jego pomocą zrealizować w roku 2016, który w naszym Kościele luterańskim w Polsce będzie przeżywany jako Rok Kościoła.

Opracowano na podstawie materiałów własnych Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku z siedzibą w Sopocie